

Optimalisatie van de impact van vakantiehuusjes op biodiversiteit

Colofon

Titel publicatie

Optimalisatie van de impact van vakantiehuisjes op biodiversiteit

Publicatiedatum

Juni 2024

Auteurs

Bert Smit (Breda University of Applied Sciences)

Ernst Jonker (NHL Stenden)

In opdracht van

Natuurhuisje

Een uitgave van

Centre of Expertise Leisure, Tourism & Hospitality (CELTH)

© CELTH 2024

Het verspreiden en gebruik van de kennis uit deze publicatie wordt met bronvermelding van harte aangemoedigd. Min of meer integrale reproductie en verspreiding in welke vorm dan ook is voorbehouden aan CELTH.

Inhoudsopgave

1. Inleiding en probleemstelling	5
2. Projectplan	6
3. Usability testing	8
4. Het zelfevaluatiesysteem	10
5. Het classificatiesysteem	11
6. Bronnenlijst	13

1. Inleiding en probleemstelling

Natuurhuisje heeft sinds zijn oprichting in 2009 als missie om mensen dichterbij bij de natuur te brengen. Gedurende de ontwikkeling van de organisatie en het boekingsplatform heeft dat geleid tot het inzicht dat het verweven van duurzaamheid in alle activiteiten essentieel is om die natuur dichterbij mensen te brengen en te behouden. Enerzijds betekent dat voor Natuurhuisje dat het concept Natuurhuisje verder afgebakend moet worden bij het toevoegen en behouden van aangeboden accommodaties. Anderzijds betekent dat dat Natuurhuisje steeds meer mikt op het hebben van een positieve impact op de lokale en globale biodiversiteit via de aangeboden accommodaties en middels het financieren van projecten die daaraan bijdragen. Om die reden werd BUAs benaderd met het verzoek hen te helpen met het verbeteren en valideren van de set van duurzaamheidscriteria die gebruikt worden om aangeboden accommodaties te beoordelen en ranken op hun bijdrage aan lokale diversiteit en duurzaam toerisme in het algemeen. Om de objectiviteit en toepasbaarheid in andere verblijfsaccommodatie biedende bedrijven te garanderen heeft BUAs vervolgens CELTH en NHL Stenden benaderd om in dit project te participeren.

Vrijwel alle accommodaties die aangeboden worden op Natuurhuisje.nl worden ook aangeboden via andere boekingsplatforms. De intentie van de ontwikkeling van de set duurzaamheidscriteria is daarom, om deze beschikbaar te maken voor iedereen die zijn of haar accommodatie verder wil verduurzamen, ook als deze niet via Natuurhuisje of een ander platform wordt verhuurd. Alle kleine initiatieven helpen zeker als deze op veel verschillende plekken in de natuur in gang worden gezet.

Natuurhuisje wil geen verplichte certificering (zoals GreenKey of Green Globe) opleggen aan accommodatie-eigenaren. Enerzijds omdat de certificaten niet altijd wat zeggen over de daadwerkelijke impact en anderzijds omdat de kosten van dergelijke certificering voor kleine ondernemers vaak te hoog te zijn. Natuurhuisje ziet liever dat deze ondernemers hun geld investeren in biodiversiteit en verduurzaming dan in een papieren label.

Natuurhuisje vraagt daarom accommodatie-eigenaren daarom al langere tijd een vragenlijst in te vullen die betrekking heeft op wat al gedaan wordt om een bijdrage te leveren aan verduurzaming, denk daarbij aan bouwkundige en installatietechnische aanpassingen aan de accommodatie (energie en waterverbruik) maar ook aan biodiversiteit bevorderende tuinaanleg en beschikbaarheid van lokaal geproduceerd eten en drinken. Via een extra set criteria wordt gekeken naar hoe gasten worden gestimuleerd zich duurzaam te gedragen. Beide lijsten moeten accommodatie-eigenaren stimuleren om te blijven nadenken over het vergroten van hun impact.

Natuurhuisje heeft CELTH gevraagd om de lijst vragen en criteria niet te lang te laten worden en te bepalen wat de belangrijkste criteria zijn. Deze onderbouwing is nodig om enerzijds de accommodaties langs dezelfde maatlat te leggen en anderzijds om zeker te weten dat de set criteria recht doet aan de investeringen en keuzes van accommodatie-eigenaren om hun impact op biodiversiteit te vergroten. CELTH heeft daarom een zelfevaluatie en classificatiesysteem ontwikkeld. Een dergelijk systeem bestaat uit een lijst criteria met individuele gewichting die duidelijk maakt welke impact een accommodatie heeft en welke stappen die impact in positieve zin kunnen vergroten.

Het probleem van Natuurhuisje staat niet op zichzelf. Veel accommodatie-eigenaren, B&B's, kleine hotels en camping eigenaren worstelen met de vraag hoe hun duurzaamheidsinitiatieven zichtbaar te maken en welke keuzes de beste zijn als het gaat om het vergroten van de eigen impact. Via het zelfevaluatiesysteem kan deze groep ondernemers nu ook zien wat ze kunnen doen om hun eigen impact te vergroten.

2. Projectplan

- **In het voortraject van dit project had Natuurhuisje al een eerste lijst van criteria opgesteld op basis van een eigen analyse van de certificeringssystemen van GreenKey en Green Globe. De gekozen criteria waren opgesteld door deze te mixen met de missie van Natuurhuisje: lokale biodiversiteit beschermen. Dit gaf een goede basis om op verder te werken. Echter, Natuurhuisje was zich er van bewust dat dit niet hun expertise is. Daarom is besloten de lijst van criteria eerst te valideren en verbeteren met het oog op optimale impact op biodiversiteit middels een literatuuronderzoek en daarna de bruikbaarheid te optimaliseren voor de gebruikers.**

Literatuuronderzoek

Tijdens het literatuuronderzoek stond de hoofdvraag ‘Wat kan Natuurhuisje leren van bestaande certificerings- en classificeringssystemen voor verblijfsaccommodaties op het gebied van duurzaamheid en biodiversiteit’ centraal. Daarbij zijn wetenschappelijke- en vakbladartikelen geraadpleegd, maar is ook een analyse gemaakt van verschillende bestaande certificerings- en classificatiesystemen gemaakt en hun criteria. Een compleet overzicht van de geraadpleegde bronnen is te vinden in de literatuurlijst. De Sustainable Hospitality Alliance geeft een compleet overzicht van systemen voor het certificeren en/of classificeren van de duurzaamheid van verblijfsaccommodaties. De belangrijkste systemen daaruit zijn in deze literatuurstudie meegenomen, t.w.: Earth Check, Green Globe en Green Key. Daarnaast zijn de criteria en normen van het EU Ecolabel & Global Sustainable Tourism Council (GSTC) meegenomen in de analyse. Dit zijn geen certificeringssystemen in dezelfde zin als de andere drie.

GTSC en EU Ecolabel zijn gebaseerd op ‘harde’ criteria die in alle situaties hetzelfde zijn. De andere systemen baseren zich meer op benchmarks van best practices – dus op wat haalbaar is in een bepaalde (geografische) situatie. Energieverbruik is in streken met een gematigd klimaat bijvoorbeeld anders dan in gebieden met een extremer klimaat. Deze systemen hanteren daarom naast certificering ook een classificatiesysteem: hoe beter de prestatie c.q. minder de impact hoe hoger de ranking.

Bijzonder aan Green Globe is het principe van de aantoonbare inspanningsverplichting. Als organisatie die net is gestart in het certificeringsproces hoeft de lat niet direct op grote hoogte te liggen, als je maar jaarlijks goed onderbouwd kunt aantonen op welke aspecten je winst hebt geboekt. Dit is overigens een aspect dat men in andere systemen zoals Green Key ook aan het invoeren is.

Al deze systemen hanteren vergelijkbare criteria op overeenkomende thema’s, maar vanuit verschillende perspectieven:

- *Earth Check* focust op governance van duurzame destinaties (governance) en legt een verband tussen duurzaamheid en kwaliteitszorg door overheden, bijvoorbeeld op het gebied van luchtkwaliteit en landgebruik.

- *Green Globe* is operationeler van opzet. Het systeem hanteert 44 kerncriteria met meer dan 380 indicatoren. Deze criteria zijn breder en omvatten ook sociale en culturele dimensies, zoals behoud van cultureel erfgoed en verbinding met en bijdrage aan de lokale economie.
- Bij *Green Key* zijn de criteria voor milieuverantwoordelijkheid en duurzame bedrijfsvoering vastgesteld door de Foundation for Environmental Education (FEE), dus ligt de nadruk op overdraagbaarheid en het (intern) benchmarken van operationele data om een verbetercyclus op gang te krijgen.
- Het *EU Ecolabel* wordt toegekend aan producten en diensten die een lagere milieu-impact hebben dan vergelijkbare producten en diensten. Dit label legt een sterke nadruk op technologische innovaties en het gebruik van milieuvriendelijke materialen en producten. Daardoor bood het inzicht in mogelijke technische criteria en normen voor o.a. onderhoud, energie en waterverbruik.
- Het Global Sustainable Tourism Council (GSTC) hanteert net als het EU Ecolabel harde criteria en normen. Het is feitelijk geen zelfstandig certificeringssysteem. GSTC certificeert namelijk zelf geen bedrijven. In plaats daarvan accrediteert het andere certificeringsprogramma's die de GSTC-criteria toepassen. Dit betekent dat een certificeringsprogramma door GSTC geaccrediteerd kan zijn als het voldoet aan de GSTC-normen. GSTC heeft twee sets criteria ontwikkeld: (1) de GSTC Industry Criteria (voor hotels en touroperators) en (2) de GSTC Destination Criteria (voor bestemmingen). Deze criteria omvatten vier hoofdgebieden: duurzaam beheer, sociale en economische voordelen voor de lokale gemeenschap, behoud van culturele erfgoed en milieubeheer.

Na deze eerste analyse is op gedetailleerd niveau gekeken naar de criteria die de verschillende systemen hanteren en is hiervan een overzicht gemaakt. Hieruit komt naar voren dat alle systemen een relatief hoge prioriteit geven aan:

- Energie- en waterbesparende maatregelen (zoals isolatie en gebruik van zuinige installaties en apparatuur).
- Preventie, hergebruik en recycling van afval (en – waar dat niet anders kan – afvalverwijdering). Analoog hieraan afvalscheidingssystemen en 'guest education' op dat terrein.
- Duurzame relaties met de omringende gemeenschap.

Het lag daarom ook voor de hand om in de criteria die Natuurhuisje hanteert ook op deze aspecten de nadruk te leggen. Daarbij was het belangrijk dat de criteria hanteerbaar zouden zijn voor eigenaren van vakantiehuisjes en verifieerbaar door hun gasten. Zoals eerder genoemd is het namelijk niet de ambitie om met het nieuwe Impact label daadwerkelijk te gaan certificeren (inclusief onafhankelijke audit) maar om eigenaren handvatten en een stimulans te geven de eigen impact te optimaliseren.

Gezien de focus die Natuurhuisje heeft op het optimaliseren van de impact van vakantiehuizen op biodiversiteit is vervolgens een hanteerbare selectie uit/rangorde binnen de criteria gemaakt. Om die reden is een deel van de criteria voor het behoud van (immaterieel) cultureel erfgoed buiten beschouwing gelaten. Daar staat tegenover dat er meer nadruk is gelegd op biodiversiteit en lokale ecosystemen, ook al werd hieraan in de onderzochte systemen (die gebouw, organisatie en product gericht zijn ontwikkeld) minder belang gehecht. Om deze reden is aanvullend een studie gedaan naar natuurinclusief bouwen en verbouwen, natuurinclusief tuinieren en natuurinclusieve landbouw. Uiteindelijk heeft dat geleid tot een lijst criteria die is onderverdeeld in vijf deelgebieden. Alle vijf leggen een relatie tussen het natuurhuisje en z'n gebruikers en hun impact op biodiversiteit:

1. Bouwen en energie: met focus op gebouw en onderhoud.
2. Afval en recycling: met focus op hergebruik en voorkomen van afval.
3. Water: met focus op water als de basis van alle leven.
4. Biodiversiteit en lokale ecosystemen: met aandacht voor (behoud van) inheemse soorten.
5. Community en bestemming: met aandacht voor gastgedrag en lokaal duurzaam ondernemerschap.

3. Usability testing

- **Het eerste prototype van het zelfevaluatiesysteem is ontwikkeld op basis van de hierboven genoemde literatuurstudie, de analyse van bestaande certificeringssystemen en de reeds door Natuurhuisje gebruikte criteria. Omdat het in essentie om een online tool gaat en het essentieel is dat dit systeem bruikbaar en hanteerbaar voor gebruikers en valide is met oog op classificatie en ranking is dit prototype vervolgens in meerdere workshops verder ontwikkeld en verbeterd volgens de principes van usability testing.**

Usability testing is een veel gebruikte techniek om de gebruikerservaring (UX) van een digitaal product, zoals een website, applicatie of software, te testen met representatieve gebruikers. Het doel is om te beoordelen hoe gemakkelijk en efficiënt gebruikers met het product kunnen werken. Tijdens een usability test voeren gebruikers een reeks taken uit terwijl onderzoekers observeren en notities maken over hun gedrag en reacties.

Usability testing is essentieel omdat het helpt om problemen te identificeren die ontwikkelaars en ontwerpers mogelijk over het hoofd hebben gezien. Door echte gebruikers te betrekken, kunnen ontwikkelaars begrijpen hoe het product daadwerkelijk wordt gebruikt en kunnen ze aanpassingen maken die de algehele gebruikerservaring en adoptie verbeteren.

Om het usability testing process voor het zelfevaluatiesysteem strak vorm te geven zijn vooraf een aantal doelen geformuleerd. In dit geval ging dat om (1) de compleetheid van de lijst; (2) de begrijpelijkheid van de vragen en criteria (face validity); (3) de verhouding tussen de punten die aan verschillende criteria zijn toegekend in relatie tot hun belang voor biodiversiteit (verhouding tussen impact scores) en (4) de gepercipieerde eerlijkheid van de classificeringssuitkomst (0, 1, 2 of 3 blaadjes) voor de accommodatie-eigenaar (fairness en ijken van classificatie). Met deze doelen in gedachten is het zelfevaluatiesysteem uiteindelijk in vier verschillende rondes gevalideerd en verbeterd:

1. Workshop met specialisten van Natuurhuisje om (1) compleetheid van lijst en categorieën vast te stellen.
2. Workshop met specialisten van Natuurhuisje om (2) de begrijpelijkheid van de vragen en criteria; (3) de (dilemma's mbt) de verhouding tussen de punten te bespreken en (4) het classificatiesysteem van het prototype vast te stellen.
3. Workshop met representatieve gebruikers van de Nederlandse markt: tijdens deze workshop zijn alle 4 de doelen getest in een live-setting op het kantoor van Natuurhuisje.
4. Workshop met representatieve gebruikers van de buitenlandse markt: tijdens deze workshop zijn alle 4 de doelen getest in een online setting met accommodatie-eigenaren uit Duitsland, België en Frankrijk.

Tijdens de gebruikersworkshops zijn verschillende methoden gebruikt om gegevens te verzamelen, zoals observatie, vragenlijsten, en groepsinterviews. De resultaten van usability testing zijn na iedere workshop geanalyseerd en besproken om knelpunten en verbeterpunten te identificeren. Deze inzichten worden zijn vervolgens gebruikt om het systeem verder te verfijnen en te optimaliseren, met het oog op de volgende workshop met als uiteindelijk doel een gebruiksvriendelijk en effectief systeem te creëren.

Na de laatste workshop is het 5e en voorlopig laatste prototype van het systeem opgeleverd aan Natuurhuisje. Zij hebben dit inmiddels geïmplementeerd in hun website om het systeem verder te kunnen optimaliseren op basis van de data en gebruikservaring van een veel grotere groep accommodaties (zie <https://www.natuurhuisje.nl/impact-label>).

4. Het zelfevaluatiesysteem

- **Het opgeleverde zelfevaluatiesysteem maakt onderscheid in vijf categorieën waarin ondernemers en gasten (!) kunnen bijdragen aan een optimale impact accommodaties. De volledige lijst is te vinden in de bijlagen.**

Gebouw, onderhoud en energie (35 punten)

In deze categorie scoren accommodatie-eigenaren punten op basis van het energielabel van het gebouw (verplicht sinds 2024), het gebruik van hernieuwbare duurzame materialen voor bouw, isolatie en onderhoud en het gebruik van duurzaam (zelf-) opgewekte energie.

Afval en recycling (13 punten)

In deze categorie scoren accommodatie-eigenaren punten voor het op de juiste wijze aanbieden van (gescheiden) afval, het voorkomen van afval in de vorm van voedsel, (single-use) verpakkingen en plastic flessen. Daarnaast zijn er punten voor de keuze voor hergebruikte of duurzaam geproduceerde meubelen, keukengerei, servies etc.; en punten voor het hebben van een composthoop voor organisch afval.

Water (18 punten)

Water en waterkwaliteit zijn essentieel voor biodiversiteit. Daarom krijgen accommodatie-eigenaren in deze categorie punten voor investeringen in en communicatie met gasten over waterbesparing (douche, toilet etc.), het aanbieden van ecologische zeep, afwasmiddel etc. Maar ook voor het hebben of aanleggen van natuurlijk water in de tuin, het opvangen en hergebruiken van regenwater en ecologische filtersystemen van afvalwater.

Buiten, biodiversiteit en lokale eco-systemen (22 punten)

Deze categorie focust op het behouden, stimuleren en herstellen van lokale eco-systemen via ecologisch natuur- en/of tuinbeheer. Accommodatie-eigenaren scoren ook punten door ecologisch voedsel voor gasten te kweken, het zaaien en aanplanten van inheemse plantensoorten en het stimuleren van soorten rijkdom van dieren via de aanleg van een wormenhotel, een groen dak, nestgelegenheden etc. Bovendien scoren accommodatie-eigenaren punten door huisregels op te stellen die gasten verplichten het bioritme van planten en dieren te verstoren (licht, geluid etc.) en door gast te informeren over de lokale biodiversiteit. Eigenaren scoren bovendien extra punten door (een deel van de omzet) te investeren in biodiversiteit buiten het eigen terrein (bijv. in de vorm van donaties aan en lidmaatschap van lokale natuurorganisaties).

Community en bestemming (24 punten)

De laatste categorie focust op de bijdrage van eigenaren en gasten aan de bestemming en wereldwijde verduurzaming. Eigenaren krijgen bijvoorbeeld punten voor het aanbieden van oplaadpalen en het stimuleren van duurzaam (lokaal) vervoer van gasten (ophalen van OV, fietsen ter beschikking stellen etc.). Daarnaast worden in deze categorie punten verdiend door gasten te informeren over lokale (duurzame) ondernemers (boeren, restaurants, gidsen en activiteiten), en over lokale biodiversiteit, ecosystemen en cultuur en wat dat betekent voor gast gedrag en etiquette (bijvoorbeeld niet wandelen door weides tijdens het broedseizoen of lokale culturele evenementen, ambachten en folklore). In deze categorie krijgen eigenaren ook punten als hun accommodatie beschermd cultureel erfgoed is.

5. Het classificatiesysteem

Een classificatiesysteem is een methodiek waarmee producten, diensten, organisaties of personen worden ingedeeld op basis van bepaalde criteria en normen. Het systeem categoriseert bijvoorbeeld op verschillende niveaus van kwaliteit, prestatie of conformiteit met gestelde standaarden. Organisaties gebruiken dit soort systemen om producten en diensten objectief te beoordelen en te vergelijken. Het bekende energie labels voor vakantiehuisjes (en andere gebouwen), maar ook Green Key zijn hier voorbeelden van. Het doel van classificatiesystemen is om transparantie te bieden en vertrouwen te wekken, zodat gebruikers geïnformeerde keuzes kunnen maken over waar ze tijd, geld en energie aan willen (of moeten) besteden om in een bepaalde 'klasse' te worden ingedeeld. Het zelfevaluatiesysteem vormt de basis voor deze indeling.

Het ontwikkelde zelfevaluatiesysteem biedt ondernemers enerzijds de kans om te zien wat ze allemaal zouden kunnen doen om biodiversiteit te behouden, vergroten en herstellen. Via het classificatiesysteem krijgen ze feedback op hoe goed ze het al doen in vergelijking tot andere accommodatie-eigenaren. De punten in het zelfevaluatiesysteem tellen op tot 112 in totaal. Echter is het zo dat geen enkele accommodatie aan alle criteria zal kunnen voldoen. Een aantal criteria sluit elkaar (vrijwel zeker) uit. Het is bijvoorbeeld heel moeilijk om Energielabel A te krijgen voor een monument. Spouwmuurisolatie is ongewenst als de spouw ook het thuis is van vleermuizen, en zo zijn er nog wel wat criteria die met elkaar (kunnen) concurreren.

Voor het classificatiesysteem is uitgegaan van vier niveaus. Het idee achter dit systeem is dat het ondernemers stimuleert om het volgende niveau te gaan halen. Het laagste niveau (0 – classificatie) is voor die accommodaties die de zelfevaluatie nog niet hebben gedaan of onvoldoende punten hebben gehaald voor het eerste niveau. Op de website van Natuurhuisje krijgen deze accommodaties geen zichtbaar label. Het eerste niveau wordt toegekend aan accommodaties die tussen 45 en 66 punten (40% – 59% van het maximum aantal punten) halen in de zelfevaluatie. Op de website van Natuurhuisje krijgen deze accommodaties een blaadje als erkenning voor hun inspanningen. Het tweede niveau wordt toegekend aan accommodaties die tussen 67 en 89 punten halen (60% en 79% van het maximum). De accommodaties krijgen twee blaadjes op de site van Natuurhuisje. De hoogste klasse is voor accommodaties met 90 punten of meer (80% van het maximum of meer). Zij krijgen drie blaadjes op de website van Natuurhuisje. Deze niveaus zijn vastgesteld op basis van de accommodatiedata die verzameld zijn tijdens de workshops in combinatie met de gepercipieerde eerlijkheid van de classificatie door de eigenaar. De meeste ondernemers herkenden zich in de uitkomst. Voor een aantal was dit aanleiding om zich voor te nemen om een aantal (kleinere) investeringen te gaan doen om een hogere classificatie te krijgen. Voor een enkele ondernemer voelde de uitkomst oneerlijk aan. Dit was reden om samen te kijken naar de zelfevaluatie en de classificatie, en deze te bespreken met andere ondernemers in de workshop. Tijdens de verschillende iteraties heeft dat in enkele gevallen geleid tot het herformuleren van criteria (als ondernemers bijvoorbeeld te streng voor zichzelf waren) of het aanpassen het aantal te behalen punten per criterium (bijvoorbeeld rondom stimuleren van het gedrag van gasten). In een enkel geval bleek de ondernemer in een lagere klasse te belanden omdat niet altijd in de meest duurzame oplossingen was geïnvesteerd of minder goed paste bij het concept Natuurhuisje (bijv. een woning binnen bebouwde kom of een chalet op een camping). In die gevallen bleek de classificatie wel eerlijk maar niet leuk om te horen voor de ondernemer.

6. Bronnenlijst

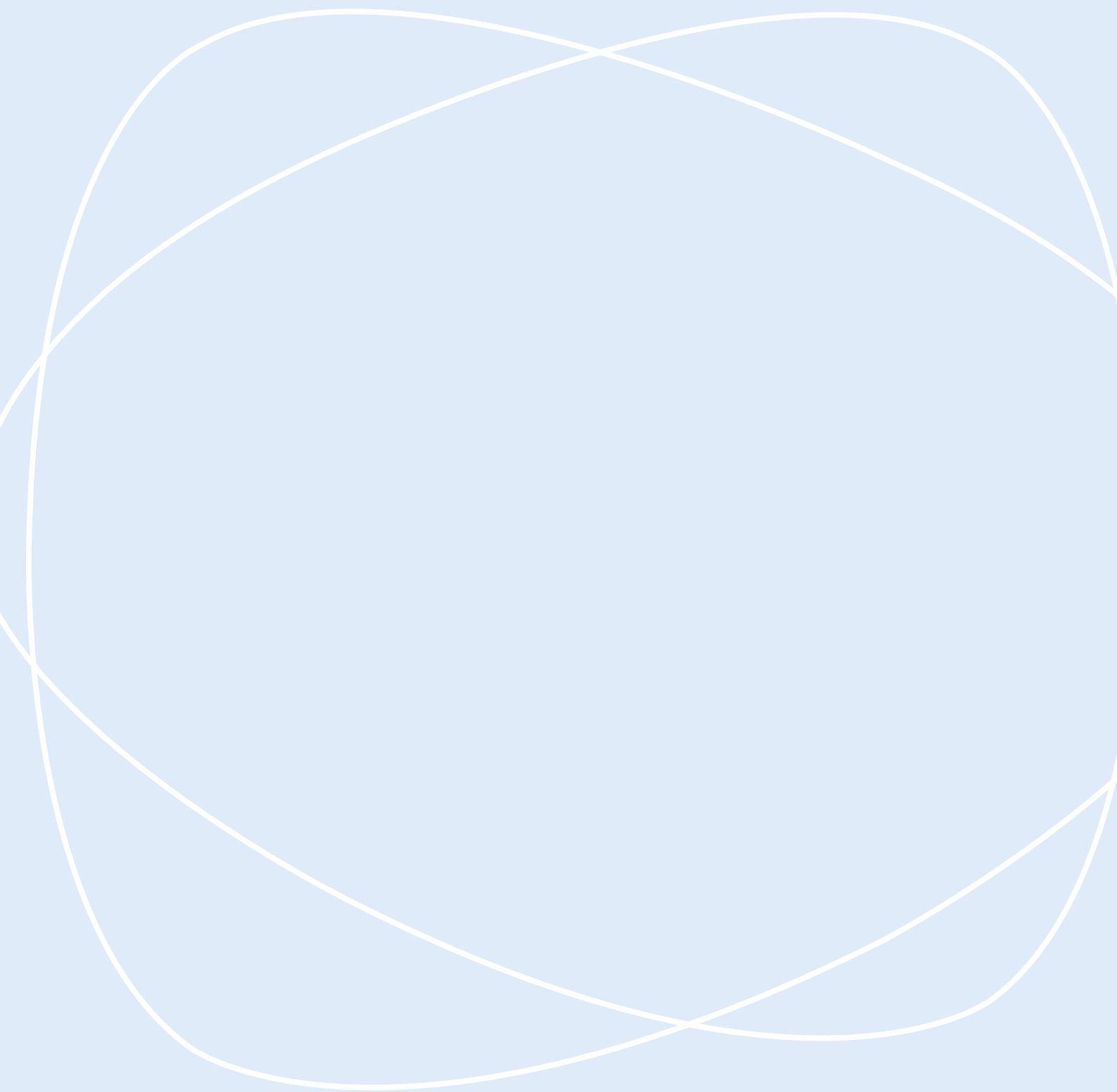
Literatuur

- Bestman, M., Blok, A., Bosland, H., de Buck, A., Gommer, R., Hees, E.,... & Schoutsen, M. (2024). *Natuurinclusieve landbouw in de praktijk*. Louis Bolk Instituut.
- Bible, D. S.; Chikeleze, M. C. (2018) Leadership in Sustainability - a Case Study: Green Globe Certification and Financing and the Impact on a Property's Rate of Return. *Journal of Sustainable Real Estate*, 10:1, 110-134.
- David A. Fennell & Danuta de Grosbois (2023) Communicating sustainability and ecotourism principles by ecolodges: a global analysis, *Tourism Recreation Research*, 48:3, 333-351, DOI: 10.1080/02508281.2021.1920225
- Holtz, C., & Edwards, S. (2003). Linking biodiversity and sustainable tourism policy. In Fennell, D. A., & Dowling, R. K. (Eds.). *Ecotourism policy and planning*. Wallingford: CABI.
- Lindgreen, A., Vallaster, C., Yousofzai, S., & Hirsch, B. (2018). *Measuring and controlling sustainability: Spanning Theory and Practice*. Routledge.
- Melissen, F., & Sauer, L. (2018). *Improving sustainability in the hospitality industry*. Routledge.
- Melissen, F. (2017). Socially responsible and sustainable practices: How to involve tourists and guests. In *The Routledge Handbook of Consumer Behaviour in Hospitality and Tourism* (pp. 450-458). Routledge.
- Santos, M. C., Veiga, C., Dantas, S. S., Águas, P., & Santos, J. A. C. (2023). Key drivers for the adoption of circular economy practices in the tourist accommodation sector. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 15(6), 633-655. <https://doi.org/10.1108/WHATT-09-2023-0112>
- Stowa (2022) Vervangingsopgave IBA's in het buitengebied. Amersfoort: Stowa
- Wells, M., Timmer, F., & Carr, A. (2011). Understanding drivers and setting targets for biodiversity in urban green design. In *Green Design. From Theory to Practice*. London: Black Dog Publishing.

Websites

- <https://www.energielabel.nl/woningen/energielabel-uitgelegd/>
- <https://ecostyle.nl/blog/10-tips-biodiversiteit>
- <https://www.eu-ecolabel.nl/>
- <https://www.greenglobe.com/criteria-indicators>
- <https://www.greenkey.global/>
- <https://www.groenebouwmaterialen.nl/keurmerken/>
- <https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/gstc-industry-criteria-for-hotels/>
- <https://www.louisbolk.nl/thema/duurzaam-bodembeheer>
- <https://www.louisbolk.nl/thema/biodiversiteit-klimaat>
- <https://www.louisbolk.nl/projecten/bodem-en-water>
- <https://www.rvo.nl/onderwerpen/technieken-beheer-en-innovatie-gebouwen/natuurinclusieve-gebouwde-omgeving>
- <https://sustainablehospitalityalliance.org/wp-content/uploads/2021/06/Certifications-factsheet.pdf>
- <https://sustainablehospitalityalliance.org/wp-content/uploads/2023/07/Industry-led-hospitality-benchmarking-framework-tool-announced-Sustainable-Hospitality-Alliance.pdf>

Bijlage

Gebouw(en) en energie	score	punten	opmerkingen
Wat is uw energielabel? (A – B – C – D – E – F of lager)		15	15- 12- 9- 6 – 3 – 0
Mijn Natuurhuisje is alleen beschikbaar in het zomerseizoen*			Gebruik óf dit criterium, óf het energielabel. Noot voor ontwikkelaars: In de survey kan eerst gevraagd worden naar seizoensopening, 'als niet' dan naar *energielabel
Is uw Natuurhuisje geïsoleerd m.b.v. natuurlijke materialen?		3	De bedoeling van dit criterium is om punten te geven aan die eigenaren die bewust hebben gekozen voor hernieuwbare, natuurlijke materialen
Is uw Natuurhuisje gebouwd/ gerenoveerd met natuurlijke/duurzame materialen?		7	De bedoeling van dit criterium is om punten te geven aan die eigenaren die bewust hebben gekozen voor hernieuwbare, natuurlijke materialen
Is uw Natuurhuisje off grid of voorzien van 100% duurzame energie?		10	Punten zijn voor eigenaren die 100% hernieuwbare energie opwekken en opslaan of kopen
Totaal		35	

Afval & recycling	score	punten	opmerkingen
Minimaliseert u voedselverspilling (bij bestelling vooraf of bij vaststelling portiegrootte)?		2	
Bij het samenstellen van de inventaris is bewust rekening gehouden met het gebruik van duurzame materialen (bijv. tweedehands servies, meubels)		2	De bedoeling van deze categorie is om punten te geven aan die natuurhuisjes die een inventaris hebben die gemiddeld ouder is dan 10 jaar of gekocht is bij tweedehandswinkels
Worden gasten geïnformeerd over de manier waarop ze afval kunnen verminderen en/of scheiden?		2	Worden gasten geïnformeerd over de wijze waarop ze aan afval reductie kunnen doen?
Zijn materialen/benodigdheden voor eenmalig gebruik vervangen door herbruikbare/hervulbare voorzieningen/benodigdheden?		2	Dit criterium heeft betrekking op het gebruik van hervulbare dispensers, potten enz. om afval te verminderen
Moedigt u gasten aan om kraanwater of water uit een geïnstalleerd watervul- of filterstation te gebruiken in plaats van plastic waterflessen voor eenmalig gebruik?		2	Dit criterium heeft betrekking op de beschikbaarheid van drinkwater zonder gebruik te maken van plastic flessen of kartons.
Hergebruikt u organisch afval in uw bedrijfsvoering		3	Dit criterium is bedoeld om eigenaars te belonen die zich inspannen om organisch afval te hergebruiken op het terrein of in de gemeenschap, bv. composthoop, mest als meststof, enz.
Totaal		13	

Water	score	punten	opmerkingen
Beschikt uw Natuurhuisje over waterbesparende toilet(ten)?		2	
Beschikt uw Natuurhuisje over waterbesparende douche(s)?		2	
Biedt u uw gasten 100% eco-friendly zeep, shampoo etc. aan?		2	Milieuvriendelijke zeep, shampoos en schoonmaakproducten zijn cruciaal om micro-organismen in het oppervlaktewater te behouden

Vangt u regenwater op voor uw tuin/terrein, toilet, schoonmaak of voor andere toepassingen?		2	Dit criterium is bedoeld om eigenaars te belonen die zich inspinnen om regenwater te hergebruiken
Stimuleert u uw gasten om waterverbruik te minimaliseren?		2	
Heeft uw natuurhuisje een milieuvriendelijk (filter)systeem voor afvalwater (indien niet aangesloten op riolering)?		5	Dit criterium is bedoeld om eigenaars te belonen die investeringen hebben gedaan om natte septic tanks te vermijden, bv. droge septic tanks, helofytenfiltering, droge eco-toiletten enz.
Heeft uw tuin/terrein een vijver of andere (natuurlijke)waterpartij?		3	Natuurlijk open water in vijvers, tanks of kuipen is cruciaal voor micro-organismen die als voedsel dienen voor andere soorten in het ecosysteem
Totaal		18	

Overige bijdragen aan biodiversiteit en lokale ecosystemen	score	punten	opmerkingen
kweekt/teelt/oogst u producten op ecologisch/biologische wijze, die u beschikbaar stelt aan uw gasten?		2	bijv. kruiden, fruit, groenten, eieren
Heeft u een 'biodiversiteitsvriendelijk terrein' (bloemen, bomen, hagen, bos, 'bewust rommelige tuin')?		5	Het ongemoeid laten van delen van uw terrein of tuin, zodat bladeren, takken, kruiden etc. is belangrijk om voedsel en nestgelegenheid te creëren voor verscheidene soorten
Beheert u uw tuin op een biodiversiteitsvriendelijke manier? (geen pesticiden, chemicaliën, kunstmest)		5	Pesticiden, chemicaliën en kunstmest hebben een negatief effect op de biodiversiteit (bijv. kruiden en mossen en insecten die ze nodig hebben)
Draagt u bij aan de lokale biodiversiteit buiten uw eigendom? (bijvoorbeeld door zaaien/planten van inheemse soorten planten en kruiden)		3	In sommige gevallen is dit vanzelfsprekend, omdat uw natuurhuis midden in de natuur staat. In overige gevallen is het gebruik van inheemse plantensoorten die ook aanwezig zijn in de lokale natuur geëigend. Dit vergroot de omvang en 'hoeveelheid natuur' en de levensvatbaarheid van het lokale ecosysteem en voor specifieke soorten (bijv. vogels)
Besteedt u een deel van uw omzet aan het stimuleren van de lokale biodiversiteit?		2	w.o. bijdragen natuurbeheer, donaties, lidmaatschappen, pacht van natuurterrein
Heeft u specifieke huisregels om duisternis en stilte na bepaalde uren bij uw gasten te stimuleren en daarmee het bioritme van lokale soorten te respecteren?		2	Heeft u specifieke huisregels voor duisternis en stilte na bepaalde uren om gasten te stimuleren het bioritme van lokale soorten te respecteren

Biedt uw natuurhuisje ook een thuis voor vogels, insecten of vleermuizen (groendak, nesttegels, neststenen, vleermuiskasten)		3	inclusief (open) spouwmuur
Totaal		22	

Lokale gemeenschap en bestemming	score	punten	opmerkingen
Stimuleert u gasten om gebruik te maken van duurzame vormen van lokaal vervoer, zoals fietsen, lopen?		2	Dit omvat bijvoorbeeld aanbiedingen voor het huren van lokale fietsen of elektrische boten
Stimuleert/faciliteert u uw gasten op een zo duurzaam mogelijke wijze naar uw Natuurhuisje te komen?		5	Inclusief het ophalen of brengen van gasten van haltes van het openbaar vervoer, zoals treinstations
Biedt u gasten rondleidingen/ tours en activiteiten aan die worden georganiseerd door lokale gidsen en bedrijven?		3	
Geeft u gasten informatie over lokale biodiversiteit en ecosystemen en over (seizoensgebonden) bezoekersetiquette?		3	
Biedt u lokaal geproduceerd (biologisch) voedsel en goederen aan in uw Natuurhuisje?		2	Steun je andere lokale ondernemers door hun voedsel en goederen aan te bieden (bijv. fruit, brood, kaas, bier)
Geeft u gasten informatie over het lokale erfgoed en de lokale cultuur, evenals de gedragsregels bij het bezoek aan erfgoed/culturele voorzieningen?		2	
Is uw Natuurhuisje (beschermd) cultureel erfgoed?		5	Staat uw eigendom op de gemeentelijke- of nationale monumentenlijst?
Biedt u faciliteiten voor het opladen van elektrische auto's, fietsen of andere vormen van mobiliteit aan?		2	
Totaal		24	

Totaal alle categorieën		112	
--------------------------------	--	------------	--

